

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
közbenső ítélete**

Az ügy száma: Mfv.I.10.146/2016/8.

A tanács tagjai: . Hajdu Edit a tanács elnöke, előadó bíró
Dr. Tallián Blanka bíró
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:
Dr. Balogh Éva ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:
Dr. Martinecz Gergely ügyvéd

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes és felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Miskolci Törvényszék 1.Mf.22.125/2015/3.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.M.559/2014/24.

Rendelkező rész

A Kúria a Miskolci Törvényszék 1.Mf.22.125/2015/3. számú közbenső ítéletét hatályában fenntartja.

Megállapítja, hogy a peres felek felülvizsgálati eljárási költségeiket maguk viselik, a felperes és az alperes helyett pedig a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam.

A közbenső ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes egy távollévő udvaros-portás munkakörű közalkalmazott helyettesítésére létesített 2013. március 25-én közalkalmazotti jogviszonyt az alperes működtetésében álló E.K.F.Á.I.-ban történő munkavégzésre. Munkaköri leírást nem kapott, erre csak a balesete bekövetkezését követően karbantartó-portás munkakörre vonatkozóan utóbb került sor.
- [2] Az iskolában a 2013. januári - többek között a működtetést érintő - szervezeti változást követően K.L.B. igazgató fenntartotta azt a korábbi gyakorlatot, miszerint az iskolában helyben végeztek el bizonyos javítanivalókat, teendőket, mely tevékenységbe az alperest nem vonta be.
- [3] A karbantartók, portások, takarítók - így a felperes felett is - a munkáltatóijogkör-gyakorló az alperes vezetője, R.I. volt, aki tárgyalta a felperessel a jogviszony létesítését megelőzően, és ő mutatta be az iskolában is, ő bízta meg B.P. karbantartót a betanításával.
- [4] 2013. április 26-án az iskola melletti közterületen lévő fa gallyazási, csonkolási munkálatait a V.E. Kft. elvégezte, mely munkával K.L. igazgató nem volt elégedett. A felperes és B.P. jelenlétében kijelentette, hogy hétfőn az ágot le kell vágni, ehhez pedig a saját motoros fűrészét fogja behozni.
- [5] 2013. április 29-én hétfőn az igazgató a motoros fűrészét letette a portán, majd mindenféle utasítás nélkül az igazgatói értekezletre távozott. A felperes és B.P. a motoros fűrész magukhoz vették, és egy létrát a fához támasztottak. A felperes annak ellenére, hogy motoros fűrész csak egyszer használt, azzal a létrán felmászott, hogy a kb. 30 cm-es átmérőjű faágat elfűrészelve. Ezt B.P. látta, de a felperest nem állította meg. A létrára másodszorra történő felmászás során a felperes az egyensúlyát elvesztette, és leesett, melynek következtében összeecsúszásos csigolyatörést, bal kéztörést és szeméremcsont repedést szenvedett el.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [6] A felperes a balesetből eredő vagyoni és nem vagyoni kárai megtérítésére kérte az alperes kötelezését. Arra hivatkozott, hogy balesetvédelmi oktatásban az alperesnél egyáltalán nem részesült, munkavédelmi eszközöket részére nem biztosítottak. Nem tájékoztatták a magasban végzendő munkák rendjéről, munkaköri leírást sem kapott. A munkáltató nem biztosította a biztonságos munkavégzés körülményeit. Az alperes tudta, hogy az utasításokat a részére B.P. adja, és mivel mástól nem kapott utasítást, abban a hiszemben volt, hogy azokat teljesítenie kell. Az iskolában felmerülő hibák bejelentésére szolgáló online felület működéséről nem tudott, arról őt nem oktatták ki.

- [7] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a baleset a munkáltató működési körén kívül eső okból következett be, mert az alperesnek nem volt olyan feladata, amelynek során a felperes a balesetet elszenvedte függetlenül attól, hogy az munkaidőben történt. A munkavédelmi oktatás elmulasztása, a munkaköri leírás hiánya és a baleset között nincs ok- okozati összefüggés. Vitatta, hogy a felperes a favágást utasításra végezte, mivel közölték vele, hogy ki a közvetlen felettese, ki adhat a számára utasítást. Ennek ellenére „megfelelési kényszerből”, erre irányuló felhívás nélkül, saját hatáskörben, megfelelő szakértelem és hozzáértés hiányában kezdte meg a tevékenységet, melyről elmulasztotta R.I. előzetes tájékoztatását is.

Az első- és másodfokú ítélet

- [8] A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.M.559/2014/24. számú közbenső ítéletében megállapította, hogy a felperes 2013. április 29-én bekövetkezett balesetéért a munkáltató felelőssége 30 %, a felperes felelőssége 70 %.
- [9] Az elsőfokú bíróság a döntését a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 2. § (3) bekezdés, valamint a 83. § alapján irányadó munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 166. §-ára és 167. §-ára alapította.
- [10] Megállapította, hogy a munkáltató nem fordított kellő figyelmet arra, hogy a korábbi rendtől eltérően az alkalmazásában álló munkavállalóknak a K-vel jogviszonyban álló intézményvezetőtől származó utasítások teljesítését megtiltsa annak ellenére, hogy az ettől eltérő gyakorlat fennmaradásáról az utasításadási joggal rendelkező R.I. tudott.
- [11] Rögzítette, hogy az alperes elmulasztotta a felperes balesetvédelmi oktatását. Az udvaros-portás munkakörével ellentétesen a részére karbantartó-portás munkakörre vonatkozó, és csak a baleset bekövetkezése után kézbesített munkaköri leírást adott ki. Ezzel elmulasztotta a felperes tevékenységének hatókörére, az utasításadásra jogosult személy megjelölésére vonatkozó tájékoztatást.
- [12] A munkaköri leírás pontatlansága, a felperes által tapasztaltak, valamint az alperesnél eltúrt gyakorlat alapján a felperes joggal hihette, hogy az utasításokat B.P.-n keresztül kapja, amelynek eleget kellett tennie. Ezért elegendő volt az alperes kárfelelőssége megállapításához az a ráutaló magatartássorozat, amely K.L., B.P. és a felperes együttes pénteki megbeszélését követően a felperes részéről a favágási tevékenység megkezdését eredményezte. A munkáltató ugyanis a baleseti szituáció kialakulására vezető körülményeket megteremtette, annak elkerüléséért megfelelő intézkedéseket nem tett. A baleset a felperes közalkalmazotti jogviszonyában, az egyébként hiányos, át nem adott, tényleges feladataihoz nem igazodó munkaköri leírást

figyelembe véve végzett tevékenysége során következett be, ezért a bíróság az alperes mentesülésére egyik okból sem látott lehetőséget. R.I. vallomása alapján az alperes ellenőrzési körébe eső körülmény az utasításadási jog jogosultja, és e jog terjedelmének meghatározása, így a mentesüléshez szükséges két együttes feltételből az egyik hiányzik. A fenti hiányosságok a munkáltató oldalán merülnek fel, ezért a felperes kizárólagos károkozó magatartása alapján sem mentesülhet a munkáltató.

- [13] Az elsőfokú bíróság figyelembe vette a felperes kirívóan gondatlan, önmagát is veszélyeztető magatartását, amely szerint mindenféle szaktudás hiányában a favágási tevékenységet megkezdte annak ellenére, hogy tartott a feladattól, és hogy B.P.-lal is közölte, hogy ezzel a típusú motoros fűrésszel csak egyszer, és a földön tevékenykedett, a magasban nem. A felperesnek a feladat elvégzéséhez tehát nem lett volna szabad hozzákezdenie még egy hozzá intézett felhívás után sem. Már a létrát is rosszul támasztotta a fának, hiszen utóbb az egyensúlyát is ezért veszítette el, de a faág levágására is kisebb, 20-30 cm-es szakaszonként kellett volna sort kerítenie. Minderre tekintettel a munkavállalóra terhesebb kármegosztást alkalmazott.
- [14] A mindkét fél fellebbezése folytán eljáró Miskolci Törvényszék 1.Mf.22.125/2015/3. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítélet helyes indokaira tekintettel a Pp. 253. § (2) bekezdés, 254. § (3) bekezdés alapján helybenhagyta.
- [15] A fellebbezésekre tekintettel kiemelte, hogy a felperes az eljárás során nem állította, hogy bárkitől utasítást kapott volna a gallyak levágására. A tevékenység elvégzése során a megfelelés volt a motiváló körülmény, mert a felperes tudomására jutott, hogy az igazgató a gallyak eltávolítását kívánja, és úgy gondolta, hogy ezt a munkát maga is el tudja végezni. Ennek ellenére az alperes nem mentesülhet a kárfelelősség alól, mert adott esetben a munkavállaló kizárólagos vétkes magatartása nem állapítható meg, a munkáltatót is terheli ugyanis kötelezettségszegés.
2013. januárjától az adott általános iskolában munkát végzők több munkáltatóhoz tartoztak. Ezért az alperesnek arra gondot kellett volna fordítania, hogy egyértelművé tegye, ki az a személy, akitől a felperes utasítást kaphat, és azt köteles végrehajtani. A felperes B.P. közvetítésével kapta a munkát, és abban a tudatban lehetett, hogy e feladatokat végre kell hajtania. Ezt alátámasztja R.I. munkavédelmi felügyelőségen tett tanúvallomása. Emellett a felperest bemutatásakor B.P.-ra bízta, hogy mutassa meg, mik a tennivalók az iskolában. Sem szóban, sem írásban (munkaköri leírás) nem közölték egyértelműen a felperessel, hogy ki az utasítást adó, emellett a balesetvédelmi oktatására sem került sor, mely a felperes karbantartó-udvaros munkakörében adott esetben is szükséges lett volna (létrahasználat). Az alperes tehát az Mt. 51. § (4) bekezdésébe ütközően járt el.
- [16] A felperes bár utasítást nem kapott a munka elvégzésére, de a körülmények folytán abban a tudatban lehetett, hogy ennek a

munkának elvégzését az iskolaigazgató szeretné, ha megtenné. Tisztában volt ugyanakkor azzal is, hogy korábban ilyen jellegű munkát oly mértékben nem végzett, hogy abban gyakorlata alakult volna ki. Félt a munkavégzéstől, előtte gyógyszeres kezelés alatt állt, a létra fához támasztása során maga is érezte, hogy bizonytalan. Abban az esetben, ha a munka elvégzésére a felperes utasítást kapott volna, adottságai ismeretében az Mt. 54. § (2) bekezdés alapján azt megtagadhatta volna.

- [17] A törvényszék mindezek mérlegelésével egyetértett az elsőfokú bírósággal a kármegosztás mértékének meghatározásában. A felperes oldalán kirívóan vétkes magatartás állapítható meg, amely 70 %-os közrehatást eredményez.

A felülvizsgálati kérelmek és ellenkérelmek

- [18] A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős közbenső ítélet hatályon kívül helyezésére, és a keresetének helyt adó, alperes elsődlegesen 100 %-os, másodlagosan 80 %-os mértékű kárfelelősségének megállapítására irányult.
- [19] Álláspontja szerint a jogerős közbenső ítélet a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütközik. A bíróságok ugyanis elmulasztották annak megjelölését és ennek jogszabályhellyel történő alátámasztását, hogy mely kötelezettségét szegte meg súlyosan gondatlanul. Kötelezettségszegés hiányában ugyanis részéről vétkes magatartás nem állapítható meg. Amennyiben balesetvédelmi oktatás a magasban végzett munkára, a létra használatára lett volna, úgy megfelelő szaktudással rendelkezett volna az adott feladat elvégzéséhez. Ezért önmagában az a körülmény, hogy a feladattól tartott és korábban még nem végzett ilyen munkát, nem alapozza meg felróható magatartása megállapítását. Mindezek alapján a mérlegelés eredménye jogsértő, a reá terheőbb kármegosztási arány megállapításául felhozott indok megalapozatlan.
- [20] A közbenső ítélet a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) 40. § (2) bekezdésébe is ütközik. A bíróságok figyelmen kívül hagyták, hogy ha különböző munkáltatók alkalmazásában álló munkavállalókat foglalkoztatnak egyidejűleg, a munkát úgy kell megszervezni, hogy az a dolgozókra veszélyt ne jelentsen. Ez a szabály azt is jelenti, hogy a munkáltatónak meg kellett volna határoznia, hogy ki és milyen terjedelemben adhat utasítást, a munkavállalók milyen módon dolgozhatnak együtt. E kötelezettségét azonban az alperes megszegte.
- [21] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős közbenső ítélet megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását kérte.
- [22] Álláspontja szerint a jogerős közbenső ítélet az iratokkal és a tanúvallomásokkal ellentétes tényálláson alapul, így a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütközik.
- [23] Az alperes álláspontja szerint a baleset és a munkáltató kötelezettségszegése között nincs okozati összefüggés, a baleset

kapcsán az alperest kötelezettségszegés nem terhelte. A szervezeti változtatás a felperes foglalkoztatását nem érintette, mert a közalkalmazotti jogviszonya azt követően keletkezett.

- [24] Az Mt. 52. § (1) bekezdés e) pontjában szereplő munkavállalókat terhelő együttműködési kötelezettségből utasításadási jogosultság nem vezethető le. Az, hogy B.P.-nak kellett a felperes részére segítséget nyújtani, utasításadási jogot nem jelent figyelemmel arra is, hogy R.I. vezette körbe és mutatta be a felperest az új munkahelyen, és a munkakörbe tartozó feladatokról is ő tájékoztatta. Ezzel ellentétes tény, adatot a felperes nem bizonyított. A baleset bekövetkezéséig a felperes nem hivatkozott arra, hogy nem tudja, ki a felettese.
- [25] A létra és a motoros fűrész használata nem tartozott a felperes munkaköri feladataihoz, az alperesnél motoros fűrész semmilyen munkakörben nem használtak, az nem is az alperes tulajdonában állt.
- [26] A munkáltatót azért nem terhelheti felelősség, hogy egy dolgozója egy másik személy (iskola igazgatója) által megvalósítani kívánt tevékenységhez segítséget nyújt. Mindebből az is következik, hogy adott esetben nem utasításból eredő feladatvégrehajtás történt.
- [27] A munkáltató hibaelhárításra irányuló értesítésére vonatkozó szabályokat figyelmen kívül hagyták, emiatt következett be a baleset, valamint a felperes felróható magatartása miatt. A munkáltatónak semmilyen lehetősége nem volt a balesetet megakadályozni, arról nem tudott, a tevékenységhez hozzájárulást nem adott.
- [28] A baleset nem a közalkalmazotti jogviszonyból származóan következett be, mert a felperes saját akaratából másnak, nem a munkáltatónak való „megfelelni-akarásból” következett be.
- [29] A felek a felülvizsgálati ellenkérelmükben a másik fél által benyújtott felülvizsgálati kérelem „elutasítását” kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [30] A felülvizsgálati kérelmek nem megalapozottak.
- [31] A Pp. 275. § (2) bekezdés alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelmek keretei között vizsgálhatta felül.
- [32] A Pp. 272. §-ának (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek akkor tesz eleget a fél, ha a felülvizsgálati kérelemben egyrészt megjelöli konkrétan a megsértett jogszabályhelyet, másrészt a hivatkozott jogszabálysértést is tartalmilag körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a fenti

tartalmi követelményekkel [1/2016. (II.15.) PK vélemény].

- [33] A felek a felülvizsgálati kérelmükben eljárási jogszabálysértésként hivatkoztak a Pp. 206. § (1) bekezdésének a megsértésére a tényállás helytelen, iratellenes megállapítására. A felperes emellett az Mvt. 40. § (2) bekezdését, az alperes pedig az Mt. 52. § (1) bekezdés e) pontját jelölte meg megsértett jogszabályhelyként.
- [34] A Kúria megállapította, hogy az eljárásjogi szabálysértésre [Pp. 206. § (1) bekezdés] alapított felülvizsgálati kérelem nem eredményezheti annak megalapozottságát, mivel ha az eljárási jogszabálysértés megállapítható is lenne, abból még nem vonható le következtetés az anyagi jogszabályhely megjelölése hiányában arra, hogy az anyagi jogszabályhely megsértése is megvalósult. A Pp. 272. § (2) bekezdése értelmében a tényállás esetleges téves megállapítása az iratok, perbeli nyilatkozatok téves értelmezése, a megsértett anyagi jogszabályhely megjelölése nélkül a hivatkozott jogszabálysértés tartalmi körülírása és arra vonatkozó jogi álláspont mellett sem eredményezheti a felek által kért döntést: a felperes részéről az alperes teljes, avagy 80 %-os mértékű kárfelelőssége megállapítását, míg az alperes részéről a kereset elutasítását. A felek ugyanis nem hivatkoztak a kárfelelősség alapjául szolgáló Mt. 166. § (1) bekezdése, valamint az alperes teljes, vagy részleges mentesülését tartalmazó, azaz az Mt. 166. § (2) bekezdése, illetve a 167. § rendelkezéseinek a megsértésére. A kárfelelősségre vonatkozó anyagi jogszabályi rendelkezésekre történő hivatkozás hiányában nem vezethetne a felek által kért eredményre az Mvt. 40. § (2) bekezdése, illetve az Mt. 52. § (1) bekezdés e) pontjának a megsértésére történő hivatkozás vizsgálata sem.
- [35] A fentiek alapján a Kúria a jogerős közbenső ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [36] A felek felülvizsgálati kérelme eredményre nem vezetett, ezért a felülvizsgálati eljárási költségeiket a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján maguk viselik.
- [37] A felperes helyett az öt megillető munkavállalói költségkedvezmény folytán, az alperes helyett pedig illetékmentessége folytán a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. § alapján az állam viseli.
- [38] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2016. december 7.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, dr. Tallián
Blanka s.k. bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. bíró